

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

Навчально-науковий інститут фінансів,
економіки, управління та права

Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)

Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України (Україна)

Херсонський навчально-науковий інститут (Україна)

Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова (Україна)

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (Україна) Навчально-
науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського

Національного університету імені В.Н. Каразіна (Україна)

Центр міграційних досліджень Варшавського університету (Польща)

Вільнюський технічний університет імені Гедимінаса (Литва)

Університет в Нове Місто (Словенія)

Інститут інновацій «Ідея» (Латвія)

Тракійський університет (Болгарія)

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю
07 листопада 2024 року

Полтава 2024

Шумілова А.Ю., студентка,
Шевченко О.М., к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Малий бізнес посідає важливе місце в економіці України. Завдяки його активному розвитку населення забезпечується новими робочими місцями, а країна – підтримкою соціально-економічної стабільності в регіонах. Малий та середній бізнес в Україні становить близько 55% валового внутрішнього продукту (ВВП) країни. Зокрема, малий бізнес формує приблизно 16% ВВП, тоді як у країнах Європейського Союзу цей показник вдвічі вищий [1].

Досвід європейських країн свідчить про те, що однією з ключових умов успішного розвитку малого бізнесу є державна підтримка. Ця підтримка може набувати різних форм, таких як стимулювання виробництва стратегічно важливих видів продукції, надання податкових канікул, забезпечення доступного банківського кредитування, а також створення інформаційно-консультативних центрів і адаптивної системи страхування. Без належної державної підтримки малий бізнес не зможе реалізувати свій потенціал та суттєво вплинути на економіку країни.

У цьому контексті розглянемо основні проблеми, що постають перед малими підприємствами в Україні:

1. Обмежений доступ до фінансування. Фінансові ресурси є основою для розвитку бізнесу, особливо на початковому етапі. Проте, малі підприємства зіштовхуються з труднощами при отриманні кредитів через високі відсоткові ставки та жорсткі вимоги банківських установ. Тому підприємці не мають змоги реалізувати свої проекти чи збільшити виробничі потужності.

2. Податкове навантаження. Складна податкова система створює додаткові труднощі для малих підприємств, оскільки високі податкові ставки і непередбачувані зміни в законодавстві призводять до обмеження інвестицій в розвиток бізнесу. Крім того, через високі податки багато підприємців переходять в тіньовий сектор, що шкодить економіці.

3. Недостатня державна підтримка. Державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва та об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва включає фінансову, інформаційну, консультаційну підтримку, у тому числі підтримку у сфері інновацій, науки і промислового виробництва, підтримку суб'єктів малого і середнього підприємництва, що провадять експортну діяльність, підтримку у сфері підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації управлінських кадрів та кадрів ведення бізнесу [2]. Хоча існують програми підтримки малого бізнесу, їх ефективність викликає запитання. Багато підприємців вважають, що такі програми є недостатніми або недоступними для населення. Необхідно створити більш структуровані та

доступні механізми підтримки, які б дійсно включали як фінансову допомогу, так і навчання, консультування та інші ресурси.

4. Відтік кадрів. Еміграція молодих і кваліфікованих спеціалістів є черговим викликом для малого бізнесу. Цей відтік призводить до дефіциту кадрів, що обмежує можливості підприємств у зростанні та розвитку, а також ускладнює реалізацію інноваційних проектів.

5. Вплив військових дій. Повномасштабне вторгнення та політична нестабільність виснажують бізнес-середовище України. Невизначеність створює значні ризики для інвестицій та ускладнює планування довгострокової стратегії розвитку.

Останні події, такі як пандемія та військове вторгнення, призвели до кризової ситуації. Проте, вітчизняні підприємства, незважаючи на складнощі, продовжують активно функціонувати, впроваджувати інновації та адаптуватися до сучасних вимог, зберігаючи та розвиваючи свій бізнес. Подолання нинішніх кризових умов потребує активної підтримки з боку держави та розробки ефективних стратегій розвитку, які враховуватимуть сучасні тенденції та світові стандарти.

Сьогодні в економіці України відбуваються швидкі та непередбачувані перетворення, зумовлені політичними та іншими факторами. Заплутане законодавство, обмежені умови кредитування, обтяжлива податкова система та недосконалий захист прав власності і конкуренції – все це суттєво ускладнює ефективний розвиток підприємництва [3].

Як висновок, можна зазначити, що малий бізнес в Україні стикається з низкою викликів, що вимагають комплексного підходу до їх подолання. Для розробки ефективних стратегій підтримки важливо залучити державу, громадські організації та бізнес-асоціації, які враховуватимуть специфіку та потреби малих підприємств. Лише за умови системних змін у законодавстві, покращення фінансової доступності та створення сприятливого бізнес-середовища малий бізнес зможе реалізувати свій потенціал і стати рушійною силою економічного розвитку України.

Література

1. Бунтова Н., Томашук Ю. Проблеми та перспективи розвитку суб'єктів малого підприємництва у сфері послуг. *Економіка та суспільство*, 2024. №64. С. 2-9.

2. Закон України Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>

3. Павлюк, Л., Романська, О., Сірий, Є. В., Турчак, В. Актуальні проблеми малого бізнесу в Україні. *Збірник наукових праць студентів*, 2018. С. 296-302.